

LOKAL UTVECKLINGSSTRATEGI (LUS)

BAKGRUND

Tillväxtverksamheten har haft uppdraget att arbeta fram den lokala utvecklingsstrategin (LUS) där vi tar fasta på de prioriteringar, mål och åtgärder som fastläggs i den regionala strategin och bryter ner dem utifrån våra egna förutsättningar och med sikte på kommunens övergripande mål. Den lokala utvecklingsstrategin är Sorsele kommuns samlade strategi för hållbar tillväxt och ska visa på de utvecklingsinsatser som prioriteras under perioden 2014 – 2020. Strategin skall utvärderas och vid behov revideras 2016 och 2018.

STRATEGINS SYFTE OCH MÅLSÄTTNING ÄR ATT VÄGLEDA POLITIKER OCH TJÄNSTEMÄN I UTVECKLINGSARBETET VAD GÄLLER HÅLLBAR TILLVÄXT, SAMT FUNGERA SOM ETT VERKTYG FÖR ATT KUNNA SÖKA PROJEKTMEDEL UR INTERNATIONELLA, NATIONELLA OCH REGIONALA FONDER OCH PROGRAM.

ARBETSSÄTT

Strategins övergripande målsättning om smart, hållbar tillväxt för alla förutsätter att alla insatser som utförs adresserar utmaningar kring jämställdhet, mångfald och miljö och klimat.

Respektive verksamhet prioriterar i samråd med sitt utskott om upplägg, tidsplan etc. om hur utvecklingsarbetet ska fortskrida. De prioriteringar och åtgärder som beskrivs i dokumentet skall även spridas till Region 8 och övriga potentiella samarbetspartners för att säkra att möjliga samarbeten kommer till stånd.

Under hösten 2014 kommer Tillväxtverksamheten att genomföra workshops kring projektplanering enligt LFA-modellen (Logical Framework Approach – en modell som förespråkas av ex. Tillväxtverket) för att stärka tjänstemän, närings – och föreningsliv i hur projekt planeras och genomförs på ett bra sätt.

Matrisen nedan visar förslag på vilken verksamhet som kan anses ”äga” (X) respektive frågeställning och därmed blir sammankallande inom den kommunala verksamheten (x) vid uppstart av projektskrivning alt. kontakt vid projektskrivning vid samarbeten inom Region 8 eller andra möjliga samverkanspartners.

Prioriterade åtgärder	Stöd (4X, 7x)	Omsorg (1X, 11x)	Skola (6X, 19x)	Teknisk (14X, 15x)	Tillväxt (35X, 19x)
Samhällen som inkluderar & utvecklar					
1.1.1				X	x
1.1.2				x	X
1.2.1		x	x		X
1.3.1					X
1.4.1	x	x			X
1.4.2		X			
Strukturer för innovation					
2.1.1			x		X
2.1.2					X
2.2.1			x		X
2.3.1			x(X)		X

2.3.2		x	x	x	X
2.4.1					X
2.4.2					X
Miljödriven utveckling					
3.1.1				X	
3.1.2				X	x
3.2.1				X	
3.2.2				X	x
3.3.1				x	X
3.3.2		x	x	X	x
3.4.1				x	X
3.4.2				X	
3.4.3		x	x	X	x
Investeringar i utbildning och kompetens					
4.1.1		x	X		x
4.1.2			X		
4.2.1			X		x
4.2.2			X		x
4.3.1	x		X		x
4.4.1			x		X
4.4.2					X
4.4.3			x		X
4.5.1			x		X
4.5.2	x		x		X
Platsbaserad näringslivsutveckling					
5.1.1				x	X
5.1.2			X		x
5.1.3		x	x	x	X
5.2.1					X
5.2.2					X
5.3.1			x		X
5.4.1			x	x	X
5.4.2				x	X
5.4.3	x				X
5.5.1		x	x	x	X
5.5.2		x	x	x	X
5.6.1	x			X	x
5.6.2	x			x	X
5.7.1					X
5.7.2			x	X	x
5.7.3					X
En tillgänglig och utåtriktad region					
6.1.1	X			x	x
6.1.2	X				x
6.1.3	X				x
6.2.1				X	x
6.2.2	x	x	x	x	X
6.2.3				x	X
6.2.4		x	x	x	X
6.3.1				X	x
6.3.2	X				x
6.4.1					X
6.4.2				X	
6.5.1				X	x

1. SAMHÄLLEN SOM INKLUDERAR OCH UTVECKLAR MÄNNISKOR

Med framväxten av kunskapssamhället, där den viktigaste drivkraften för tillväxt är kreativitet och kompetens, blir människans roll central för den regionala utvecklingen. Därför behövs strategier för att skapa livsmiljöer som attraherar fler att bo och verka i länet genom goda livsvillkor samt goda förutsättningar för kvinnor och män att utvecklas. Grunden för detta är ett samhälle med god folkhälsa där människor oavsett bakgrund och kön tas tillvara samt där människors olika perspektiv och erfarenheter ses som en tillgång.

Långa inomregionala avstånd, skiftande förutsättningar mellan befolkningsmässigt stora och små kommuner samt demografiska utmaningar innebär att det kommer att krävas nya lösningar för att organisera, tillhandahålla samt säkerställa service och tjänster av god kvalitet, kommersiell service och en väl fungerande social välfärd.

Delstrategin bidrar till smart tillväxt och tillväxt för alla. Prioriteringarna knyter an till huvudinitiativet ”Europeisk plattform mot fattigdom” som betonar vikten av social och territoriell sammanhållning, icke-diskriminering samt betydelsen av sociala innovationer. ”Innovationsunionen” pekar ut behovet av innovationer kopplade till demografiska utmaningar och hälsa samt ”En digital agenda för Europa” identifierar bland annat digital kompetens och delaktighet som viktiga insatser.

1.1 SAMVERKAN OCH NYA LÖSNINGAR FÖR SERVICE OCH TJÄNSTER

ÅTGÄRDER

- 1. UTVECKLA OCH STÄRKA HÅLLBARA CENTRUM- OCH STADSMILJÖER.**
Stärka genom att skapa mötesplats för människor (integration – mångfald – jämställdhet).
Behov av att formalisera samverkan mellan näringsliv – kommun och förenings- studieförbund.
Samma arbete gäller för byarna – att nå hållbara lösningar. Attraktivare samhälle (SJ-planen – Landskapsvård- landskapsplanering och gestaltning).
- 2. UTVECKLA FUNKTIONALITETEN MELLAN KOMMUNER OCH MELLAN TÄTORTER OCH LANDSBYGD FÖR ATT ÖKA TILLGÄNGLIGHETEN OCH UTBUDET AV EX. SERVICE OCH TJÄNSTER, KULTUR BOSTADSFÖRSÖRJNING. SKAPA REGIONAL SAMVERKAN I INFLYTTNINGSFRÅGOR OCH PROFILSKAPANDE EVENEMANG**
Servicepunkter i övriga orter/byar i kommunen utifrån ett behov att se till hela kommunen och därmed kunna lokalisera ut service/kultur/tjänster etc. Vidareutveckla samverkan mellan kommuner för att kunna säkerställa fortsatt service i extrem glesbygd via nätbaserade tjänster etc.

1.2 AKTIVT FRÄMJA MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET

ÅTGÄRDER

- 1. FRÄMJA MÅNGFALD GENOM INFORMATIONS- OCH PÅVERKANSARBETE FÖR ATT FÖREBYGGA OCH MOTVERKA STIGMATISERING OCH DISKRIMINERING.**
Arbete med att integrera de nyanlända på arbetsmarknad såväl som socialt och kulturellt. Satsa på trivsel och delaktighet.

1.3 LEVANDE KULTURLIV, SOCIAL EKONOMI OCH FRITID

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA MÖJLIGHETERNA TILL EN AKTIV FRITID. FÖRBÄTTRA UNGDOMARS MÖJLIGHET TILL DELTAGANDE I SAMHÄLLSLIVET, INTERNATIONELLA UTBYTEN OCH UNGT LEDARSKAP.

Levande kulturliv i hela kommunen! Vikten av fungerande och varierat utbud av idrott/kultur/friluftsliv/mångfald. Ta fram modeller som är ömsesidigt stärkande för de satsningar som genomförs av föreningar. Främja god folkhälsa genom att utveckla samverkan mellan det offentliga, näringslivet, civilsamhälle och individer

1.4 DIGITALA LÖSNINGAR FÖR VÄLFÄRD, DELAKTIGHET OCH EFFEKTIVITET

ÅTGÄRDER

1. RIKTADE INSATSER MOT GRUPPER MED EN SVAG DIGITAL DELAKTIGHET
Ex. Digidel för äldre.
2. UTVECKLA SAMVERKAN MELLAN VÅRDGIVARE KRING DIGITALA SYSTEM
Utveckla möjligheter vad gäller E-hälsa i hela kommunen

2. STRUKTURER FÖR INNOVATION

En innovation kan definieras som ett nytt sätt att utföra något, en ny produkt eller tjänst, eller nya affärsmodeller. Det kan vara en ny produkt som introduceras på marknaden, forskning som omsätts i samhällsnytta eller ett effektivare sätt att utföra samhällsservice. Västerbottens specifika struktur och naturgivna förutsättningar med långa inomregionala avstånd, kalla klimat och glesa befolkningsstruktur är en stark grogrund för innovationer inom bland annat hållbar samhällsutveckling, testverksamhet, servicelösningar och distansöverbyggande teknik.

Besöksnäring och testverksamhet är starka områden som tar sin utgångspunkt i länets unika naturgivna och kulturella tillgångar. Västerbotten är också en attraktiv partner för internationella samarbeten inom till exempel e-hälsa.

Delstrategin bidrar till smart tillväxt. Prioriteringarna knyter an till huvudinitiativet ”Innovationsunionen” som syftar till att rikta in innovationspolitiken på de utmaningar som vårt samhälle står inför, exempelvis klimatförändringar, hälsa och demografiska förändringar, där varje länk i innovationskedjan bör stärkas.

2.1 ETT SAMORDNAT REGIONALT INNOVATIONSSTÖDSYSTEM MED STARKA AKTÖRER

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA RÅDGIVNINGSMÖJLIGHETER OCH STÖDSTRUKTURER FÖR ATT FRÄMJA INNOVATIONER

Inrikta skolornas verksamhet på kreativitet, innovation och entreprenörskap.
Satsning på utveckling hos lärarkår vad gäller teknik/matematik /kreativa näringar – innovationsutveckling.

2. SAMORDNA ANSÖKNINGAR TILL NATIONELLA OCH INTERNATIONELLA
UTLYSNINGAR, EXEMPELVIS GENOM ATT TILLSÄTTA BRANSCOMRÅDESKUNNIGA
PROJEKTUTVECKLARE

2.2 MÖTESPLATSER FÖR INNOVATION

ÅTGÄRDER

1. KRAFTSAMLA KRING KONCEPTET SCIENCE AND INNOVATION PARK, MED LOKALA
OCH/ELLER VIRTUELLA NODER I HELA REGIONEN
Biltest, Ekoturism, turism, trä, matvaruförädling – koppling till Eko-kommun o Akademi
Norr. Tre universitetsprojekt bedrivs idag i Ammarnäs kring det hållbara fisket. Nyttja
Vindelfjällens forskningsstation på bättre sätt. Betydelsen av samverkan akademi – näringsliv
– föreningsliv – kommun.

2.3 ÖKAD SAMVERKAN MELLAN NÄRINGS LIV OCH AKADEMI

ÅTGÄRDER

1. STÄRKA FORSKNING OCH UTBILDNING KOPPLAT TILL NÄRINGS LIVETS BEHOV
UTANFÖR UNIVERSITETSORTERNA, EXEMPELVIS GENOM DISTANSUTBILDNING OCH
CENTRUMBILDNINGAR
Behov utveckla och samordna resurser kring vuxenutbildning på alla nivåer. Förbättra
möjligheten att få ut forskningsresultat i företag.
2. FRÄMJA SAMVERKAN KRING SATSNINGAR FÖR FORSKNING, UTBILDNING OCH
DEMONSTRATION FÖR LANDSBYGDSUTVECKLING OCH HÅLLBART
SAMHÄLLSBYGGANDE I EXTREM GLESBYGD

2.4 GOD TILLGÅNG TILL RISKKAPITAL OCH RISKVILLIGT KAPITAL

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA MODELLER FÖR RISKKAPITAL OCH RISKVILLIGT KAPITAL FÖR TIDIGA SKEDEN
Lokala tillväxtkassor eller andra lösningar.
2. UTVECKLA FÖRETAGENS FÖRMÅGA ATT ATTRAHERA RISKKAPITAL OCH RISKVILLIGT
KAPITAL. ÖKA SAMORDNINGEN AV REGIONENS RISKKAPITAL, RISKVILLIGT KAPITAL OCH
RISKKAPITALISTER

3. MILJÖDRIVEN UTVECKLING

Klimathotet är vår tids stora utmaning. Frågan är global, men förutsätter att alla regioner tar sitt ansvar för att minska sin miljö- och klimatpåverkan. För att kunna lämna över ett samhälle till nästa generation där de största miljöproblemen är lösta, krävs insatser inom flera områden.

Västerbotten har en relativt låg energiintensitet i ett svenskt perspektiv, men det kalla klimatet och en högre andel energiintensiva näringar gör att energianvändningen blir större jämfört med regioner i södra Sverige och resterande regioner med en högre andel tjänstenäringar.

Västerbotten har goda möjligheter att skapa synergier mellan minskad miljö- och klimatpåverkan, företagande och attraktivitet. Ökade krav på miljömässig hållbarhet samt nya sätt att beräkna värdet på natur som används eller förstörs innebär att efterfrågan på klimatsmarta och resurseffektiva lösningar och tjänster kommer att öka globalt. Västerbottens tillgångar i form av kunskap och kompetens inom hållbarhet, förnyelsebara energiresurser och aktiva arbeten för hållbar samhällsbyggnad skapar goda möjligheter att tillvarata den ökande globala efterfrågan.

Delstrategin bidrar till att uppfylla målet hållbar tillväxt i Europa 2020. Prioriteringarna knyter an till huvudinitiativet ”Ett resurseffektivt Europa” som betonar vikten av att stödja övergången till en resurseffektiv och koldioxidneutral ekonomi som använder alla resurser effektivt.

3.1 ÖKAD PRODUKTION AV RELATIV ANVÄNDNING AV FÖRNYBAR ENERGI

ÅTGÄRDER

1. **SATSNINGAR PÅ SYSTEMLÖSNINGAR FÖR ATT MINIMERA KLIMATPÅVERKAN VID PRODUKTION, LAGRING OCH DISTRIBUTION AV FÖRNYBAR ENERGI**
Sorsele som testarena för att utnyttja gleshet, mörker, kyla och ljus på de platser som redan används vid ex. vindkraft. Optima system. Sorsele kommun som föredöme utifrån Eko-kommunstatus.
2. **FINANSIERINGSMÖJLIGHETER FÖR ATT FÖRBÄTTRA DEN BIOLOGISKA MÅNGFALDEN.**
Stora möjligheter att sprida kunskap utifrån modellområde för vissa typer av bevarande av biologisk mångfald (stora fågelområden, flodpärlmussla, men även åtgärda igenväxande vattendrag i ex. Gargån till följd av problem med dagvatten).

3.2 ENERGIEFFEKTIV TEKNIK OCH ENERGIEFFEKTIVISERING I BOSTÄDER, LOKALER OCH FRITIDSHUS

ÅTGÄRDER

1. **INFÖRA SYSTEMLÖSNINGAR FÖR SNÖKYLA, SOLKYLA, SOLVÄRME ELLER ANDRA FÖRNYBARA ENERGIKÄLLOR I BOSTÄDER OCH LOKALER.**
2. **KUNSKAPSSATSNINGAR FÖR ATT ÖKA MEDVETENHETEN OM ENERGIEFFEKTIVISERING I LINJE MED EKO-KOMMUN.**
Solcelltak och smarta hus, ställa om till ekostugbyar, hotell med smart uppvärmning och lokalproducerad energi. Framtidens energistugor.

3.3 HÅLLBAR PRODUKTION OCH KONSUMTION

ÅTGÄRDER

1. INSATSER SOM BIDRAR TILL ATT SKYDDA, BEVARA OCH UTVECKLA NATUR- KULTUR OCH VATTENMILJÖER

Möjligheter i ett av världens största naturreservat med unika vattenmiljöer och ett framtida biosfärområde. Utveckla nya sätt att arbeta med ex. rovdjursturism. Ta fram handlingsplan vad vi ska göra i Vindelfjällen de närmaste åren. Rigga för helhetsupplevelser.

2. STÖD OCH KUNSKAPSUPPBYGGNAD TILL HÅLLBARA UPPHANDLINGAR MED FOKUS PÅ TRANSPORTER OCH MAT.

Komma fram till vilken nivå som är ”så bra som möjligt”, utifrån våra förutsättningar att göra hållbara val (socialt, ekonomiskt och miljömässigt). Strävsamt kunna göra bättre och bättre miljöval. Se över möjlighet till projekt tillsammans med övriga eko-kommuner. Samordna transporter.

3. 4 FÖRETAGANDE BASERAT PÅ HÅLLBAR FÖRVALTNING AV NATURRESURSER

ÅTGÄRDER

1. FRÄMJA FÖRETAGANDE BASERAT PÅ ORÖRDA ÄLVAR, REN LUFT OCH VATTEN, SKOG OCH NATUR, BIOLOGISK MÅNGFALD, EKOSYSTEMTJÄNSTER, FÖRNYBAR ENERGI, KYLA, BOENDE OCH MARK

Eko – Vindelälven – Vindelfjällen - Biosfär – Solhem som en möjlighet. Bör ha ett ”visitor-center” med Eko- och miljöjänster och vilka framgångar vi har inom området. Kommunen som arena för ex. lägerskolor etc. Satsa på att utveckla metoder för hur vi ska bli bäst på att tillvarata och stödja entreprenörer från Europa som vill starta företag här (ofta kopplat till vår natur – turism). Jobba fram långsiktiga hållbara strategier – landskapsplanering – Översiktsplaner.

2. SATSNINGAR PÅ ATT ÅTERSTÄLLA EKOSYSTEMTJÄNSTER OCH NATURMILJÖER
Bevara biotoper i skog och återställa vattenmiljöer.

3. SATSNINGAR PÅ RECYCLING/ÅTERANVÄNDNING/SLUTNA KRETSLOPP MED SYFTE ATT ENERGIEFFEKTIVISERA OCH ÅTERANVÄNDA MATERIAL, NÄRINGSÄMNINGEN MM.
Återvinningsverkstan – producera hundkojor – göra nytt. Återbruka mera. Kompost – slam etc.

4. INVESTERINGAR I UTBILDNING OCH KOMPETENS

Konkurrensen om arbetskraften ökar samtidigt som andelen i arbetsför ålder minskar. Detta innebär att strategier för att klara kompetensförsörjningen framöver kommer att krävas. För att klara kompetensförsörjningen måste fler arbeta, vilket innebär att den potential som finns i de som står utanför arbetsmarknaden eller inte hittar arbete måste tas tillvara bättre. Fler människor kommer att behövas för att klara arbetskraftsbehovet på sikt, vilket innebär att ökad inflyttning kommer att vara nödvändigt.

Den snabba samhällsutvecklingen gör det svårt att förutsäga den framtida arbetsmarknadens struktur och dess kunskapsbehov. Detta innebär att systemet för kompetensförsörjning måste vara öppet för nyskapande insatser, vara flexibelt och möjliggöra för kvinnor och män i hela länet att skaffa sig samt vidareutveckla sin kompetens genom hela livet, ett livslångt lärande.

Delstrategin bidrar till smart tillväxt och tillväxt för alla. Prioriteringarna knyter an till huvudinitiativet ”Unga på väg” som lyfter fram kvaliteten på utbildningssystemen som en nyckelfaktor för att kombinera spetskompetens med rättvisa och öka ungas anställningsbarhet. ”En agenda för ny kompetens och nya arbetstillfällen” och ”Europeisk plattform mot fattigdom” betonar vikten av att kunna tillägna sig ny kompetens samt att minska utanförskap för att öka arbetsproduktiviteten och minska arbetslösheten.

4.1 ÖKA ANDELEN ELEVER MED AVLAGD EXAMEN

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA HÅLLBARA ARBETSSÄTT FÖR ATT STÖDJA UNGDOMAR FAMILJER OCH ANHÖRIGA

Använda sig av befintliga metoder (föräldrastödsmetoder m.m.) och jobba med dem som har ett behov av det. Att förhindra avhopp och förkorta tiden i gymnasieskolan är en bra affär ekonomiskt. I detta inkluderas att etablera aktivt drogförebyggande arbete mellan myndigheter och andra aktörer. Vikten av att arbeta med att skapa mötesplatser för unga, samt möjliggöra aktiv fritid.

2. UTVECKLA METODER OCH ARBETSSÄTT FÖR ATT ANALYSERA OCH BEMÖTA FAKTORER I UTBILDNINGSMILJÖN SOM PÅVERKAR ATT BARN OCH UNGA RISKERAR ATT INTE KLARA UTBILDNINGSMÅLEN

Andelen elever med avlagd gymnasieexamen är låg i Sorsele. Anledningen till det kan vara att det inte finns något gymnasium i Sorsele. Att flytta hemifrån när man är 16 år fungerar inte för alla. Etablera ett närmare samarbete med närliggande kommuner så att våra ungdomar kan gå gymnasieutbildningar i närområdet med möjlighet till pendling.

4.2 ÖKA ANDELEN MED EFTERGYMNASIAL UTBILDNING PÅ LÄNETS ARBETSMARKNADER

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA OCH UPPRÄTTHÅLLA MÖJLIGHETEN TILL EFTERGYMNASIALA STUDIER I KOMMUNEN UTIFRÅN ARBETSLIVETS BEHOV AV KOMPETENS SAMLAT I ETT GEMENSAMT LÄRCENTRUM/KOMVUX

Utveckla Akademi Norr, Lärcentra och vägledningsfunktion. Möjlighet till lokala lärcentra

även i södra kommundelen. Behov av fler och bättre möjlighet till distansutbildningar. Bättre samordning regionalt och lokalt mellan näringsliv och offentlig verksamhet (parrekrytering)

2. ÖKA INSLAGET AV OMVÄRLDSANALYS OCH KUNSKAPEN OM ARBETSMARKNADEN OCH BRANSCHERS KOMPETENSBEHOV I VÄGLEDNING OCH RÅDGIVNING I HELA UTBILDNINGSSYSTEMET

4.3 UTVECKLA ANVÄNDNINGEN AV DIGITALA VERKTYG FÖR LÄRANDE

ÅTGÄRDER

1. SKAPA NYA FORMER OCH METODER FÖR LÄRANDE SOM NYTTJAR DEN DIGITALA TEKNIKEN OCH UTGÅR FRÅN INDIVIDENS BEHOV OCH MÖJLIGHETER.
Nyttja teknikens möjligheter, flytta undervisning via nätet är enklare än att flytta elever med buss – distansundervisning som möjlighet för alla åldrar. Utveckla gymnasieskolan i R8 genom fördjupad samverkan/förbund. Utveckla de fysiska utbildningsmiljöerna så att digitala enheter kan nyttjas enkelt och användas fullt ut.

4.4 ÖKA ANDELEN 20-64 ÅRINGAR I ARBETE

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA NYA FORMER OCH ARENOR FÖR VÄGLEDNING, COACHNING OCH RÅDGIVNING FÖR ALLA ÅLDRAR.
Via akademi Norr och lärcentra. Yrkesutbildningar inom Komvux på hemorten, Lärcentra utvecklas. Skapa möjligheter för kommunens innevånare att nyttja hela utbildningssystemets möjligheter. Kan ske genom samarbete, gemensamma utbildningar
2. STRATEGISKT OCH LÅNGSIKTIGT HÅLLBART SAMARBETE MELLAN MYNDIGHETER OCH ORGANISATIONER SOM STÖDJER UNGDOMAR I BEHOV AV STÖD, UTRIKES FÖDDA OCH MÄNNISKOR MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING
3. INSATSER FÖR ATT FÖRBÄTTRA RÖRLIGHETEN PÅ ARBETSMARKNADEN, EXEMPELVIS GENOM FÖRBÄTTRADE MÖJLIGHETER TILL DAGPENDLING OCH ATT GÅ MELLAN BRANSCHER

4.5 FÖRBÄTTRA MATCHNINGEN PÅ ARBETSMARKNADEN

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA DIALOGEN MELLAN BRANSCHFÖRETRÄDARE, ARBETSGIVARE, UTBILDNINGSANORDNARE OCH MYNDIGHETER OM KOMPETENSBEHOV OCH UTBILDNINGSPROGNOSER
2. STÄRKA TILLGÅNGEN TILL LÅNGSIKTIGA OCH FÖR LÄNET GEMENSAMMA BRANSCHVISA PROGNOSEER AV KOMPETENSBEHOVEN OCH UTBILDNINGSPROGNOSER, ATT UTVECKLA NYA FORMER FÖR ATT KOMPETENSSTÄRKA ANSTÄLLDA.

5. PLATSBASERAD NÄRINGS- OCH LIVSUTVECKLING

Med bas i länets mångfald av livsmiljöer samt unika natur- och kulturtillgångar har en expanderande besöksnäring skapats, som också har en viktig roll för att skapa sysselsättning i glesbefolkade områden. Företagande baserat på länets naturresurser har traditionellt sett varit av stor vikt för länets utveckling. Under senare år har stora investeringar gjorts inom till exempel gruvnäringen och vindkraft.

Exploateringen har dock stor påverkan på miljön, vilket innebär att stor vikt måste läggas vid att minimera den negativa miljöpåverkan vid etableringar och investeringar. Fokus ska ligga på att vidareförädla resurserna och utveckla resurseffektiva tekniker.

Delstrategin bidrar till smart och hållbar tillväxt. Prioriteringarna knyter an till huvudinitiativet ”Ett resurseffektivt Europa” som pekar på vikten av att skapa resurseffektiva processer och tekniker som bidrar till att minska klimatpåverkan. ”En industripolitik för en globaliserad tid” betonar de små och medelstora företagens konkurrenskraft och att främja investeringar i teknik och produktionsmetoder som minskar användningen av naturresurser. ”En digital agenda för Europa” lyfter bland annat betydelsen av digitala tjänster och innovationer inom IKT.

5.1 FLER OCH VÄXANDE FÖRETAG

ÅTGÄRDER

- FÖRBÄTTRA MÖJLIGHETERNA ATT STARTA FÖRETAG UTIFRÅN INDIVIDUELLA FÖRUTSÄTTNINGAR. STÄRKA DET SAMISKA ENTREPRENÖRSKAPET OCH FÖRETAGANDET UTIFRÅN DEN SAMISKA KULTUREN. FRÄMJA SOCIALT ENTREPRENÖRSKAP OCH UTVECKLA FÖRETAGANDE INOM KULTUR(ELLA) OCH KREATIVA NÄRINGAR**
Viktigt att satsa på dels nyföretagande, men även stärka företag som närmast sig och passerat två år med stöd i form av affärsutveckling, styrelsestöd etc.
- SKAPA LÅNGSIKTIGHET OCH VIDAREUTVECKLADE KONCEPT OCH MODELLER SOM STÖDJE ENTREPRENÖRSKAP I UTBILDNINGSSYSTEMET**
Sorsele ska förknippas med de långsiktiga och hållbara i att satsa på skolan, i alla åldrar och alla verksamheter. Ta tillvara på kraften hos nyanlända.
- MARKNADSFÖRA REGIONEN BÅDE LOKALT, NATIONELLT OCH INTERNATIONELLT SOM EN INTRESSANT ETABLERINGSREGION FÖR FÖRETAGANDE OCH INVESTERINGAR**
Platser du inte vill besöka vill du inte heller investera i. Sorseles möjligheter, digitala motorvägar, bra boendemiljöer. Sorsele ska bli bäst på att tillvarata utländska entreprenörer och stödja deras företagande. Vikten av att marknadsföra hela kommunen, även landsbygdens möjligheter. Lotsar föreningar/företag i projektansökningar – förenkla handläggning av ex. bygglovsärenden. Utveckla natur- och kulturlandskapet.

5.2 INTERNATIONALISERING AV SMÅ- OCH MEDELSTORA FÖRETAG

ÅTGÄRDER

1. UTÖKAD RÅDGIVNING
2. ÖKA FÖRETAGENS DELTAGANDE I INTERNATIONELLA NÄTVERK OCH MÄSSOR
Samordna branscherna i regionen. Gemensam marknadsföring för hela kommunen.

5.3 DIGITALA TJÄNSTER OCH AFFÄRSMODELLER

ÅTGÄRDER

1. KOMPETENSUTVECKLING KRING DIGITALA AFFÄRSMODELLER OCH E-HANDEL MOT
OLIKA BRANSCHER, SEKTORER OCH FÖRETAG.
Sorsele ska vara ett nav för utbildning och fortbildning för företag och kommunala verksamheter.

5.4 FÖRDUBBLAD OMSÄTTNING OCH SYSSELSÄTTNING INOM BESÖKSNÄRINGEN

ÅTGÄRDER

1. KOMPETENSUTVECKLINGSINSATSER SÄRSKILT INOM AFFÄRS- OCH
PRODUKTUTVECKLING, FÖRSÄLJNING, TREND- OCH OMVÄRLDSBEVAKNING SAMT
KVALITETS- OCH HÅLLBARHETSFRÅGOR. VIDAREUTVECKLA SAMARBETET MED
UTLÄNDSKA RESEARRANGÖRER, SAMT TA EMOT PRAKTIKANTER OCH VOLONTÄRER.
Skapa turism som involverar unga. Ge unga en reell påverkansmöjlighet i marknadsföring av
kommunen.
2. INVESTERINGAR I BOENDEANLÄGGNINGAR, LOGIKAPACITET, BESÖKSMÅL OCH I
RESEANLEDNINGAR INSATSER FÖR ATT UTVECKLA SAMISK BESÖKSNÄRING
Visit Sapmi, SlowFoodSapmi. Främja insatser för säsongsförlängning. Sport, natur, kultur,
jakt, fiske, tillrättalagd friluftsturism. Solhem som möjlighet. Jobba med attraktivitet – i hela
kommunen (skyltar – turistinformation vid infarter).
3. SATSNINGAR PÅ SAMTLIGA TRAFIKSLAG, EXEMPELVIS FÄRJETRAFIK OCH DIREKTFLYG
FRÅN INTERNATIONELLA MARKNADER I FORM AV CHARTER- ELLER LINJETRAFIK
Transfer från flygplats högt prioriterad.

5.5 VIDAREFÖRÄDLADE NATURRESURSER OCH RESURSEFFEKTIVA TEKNIKER

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLING AV EXKLUSIV LIVSMEDELSPRODUKTION OCH DESIGN MED
UTGÅNGSPUNKT FRÅN REGIONALA TRADITIONER
Besöksnäring, träförädling m m. Taste of Sourssa med lokala produkter. Gårdsbutiker,
slakteri, mejeri m m. Route Gastronomique, Vindelälvens Naturbete, Fjällvilt

2. STIMULERA FÖRETAGANDE BASERAT PÅ NATURGIVNA FÖRUTSÄTTNINGAR SOM KYLA OCH KALLT KLIMAT, GLESHET, MM.
LTU, tankesmedja. Upplevelseindustri. Naturgivna förutsättningar som attraktion. Påvisa nyttan för företag och kommunala verksamheter med att samarbeta med akademien.
Långsiktigt satsa på att få konferenser, samlingar, möten, utbildningar, tankesmedjor och nätverk mm till Sorsele.

5.6 LIVSKRAFTIG RENNÄRING I SAMVERKAN

ÅTGÄRDER

1. INTEGRERA RENSKÖTSELNS NÄRVARO I PLANERING SOM PÅVERKAR FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR RENSKÖTSELN I VÄSTERBOTTEN.
Utveckla kommunikationen mellan samebyarna och andra intressenter. Mötesplatser m m.
Testa möjlighet att anställa två samiska VD en i Ran och en i Gran sameby.
2. UTVECKLA SYNERGIER MELLAN RENSKÖTSEL, SAMISK KULTUR OCH ANDRA FÖRETAGARE OCH BRUKARE AV MARKEN. FORSKNING OCH UTBILDNING GÄLLANDE RENSKÖTSELNS SAMT DESS PÅVERKAN PÅ NATUR- KULTURARVET, LIKSOM ATT ARBETA FÖR BIOSFÄROMRÅDE

5.7 FÖRETAGANDE INOM INFORMATION- OCH KOMMUNIKATIONSTEKNOLOGIER

ÅTGÄRDER

1. INNOVATIONSFRÄMJANDE ÅTGÄRDER INOM DET DIGITALA OMRÅDET I ANSLUTNING TILL UNIVERSITETEN OCH I SAMARBETE MED NÄRINGSLIVET
Möjliggöra att starta och driva företag från kommunen. Utveckla turistnäringens kopplingar ”geo-caching” etc.
2. UTVECKLA SAMARBETEN KOPPLADE TILL SKÄRNINGSPUNKTER MELLAN ANDRA BRANSCHER OCH T.EX. IKT, DIGITALA MEDIER OCH UPPLEVELSER OCH GIS.
Modellutveckling för hållbara servicelösningar
3. SKAPA OCH UTVECKLA MÖTESPLATSER SOM KNYTER IHOP LÄNETS ENTREPRENÖRER, FÖRETAG OCH ORTER FÖR ATT NÅ EN NATIONELL OCH INTERNATIONELLA MARKNAD T EX GENOM ATT SKAPA VIRTUELLA KLUSTER OCH GEOGRAFISKA NODER

6. EN TILLGÄNGLIG OCH UTÅTRIKTAD REGION

Västerbottens geografiska placering relativt långt från de större marknaderna och större befolkningskoncentrationer, innebär att länet har särskilt mycket att vinna på att stärka kopplingarna mellan orter och universitet samt företag i andra län, andra länder och inom regionen. Hållbara transportsystem, digital infrastruktur och internationella samarbeten är viktiga verktyg.

Genom att vidareutveckla kommunikationerna inom länet och med orter i andra län och länder, skapas bl.a. större arbetsmarknader, bättre tillgång till utbildning och service samt ökad konkurrenskraft för företagen. Att skapa god tillgänglighet är också av stor betydelse för den fortsatta utvecklingen av besöksnäringen.

Delstrategin bidrar till smart och hållbar tillväxt. Prioriteringarna knyter an till huvudinitiativet ”Ett resurseffektivt Europa” som pekar på vikten av att utveckla hållbara transportsystem som bidrar till ökad konkurrenskraft. Huvudinitiativet ”En digital agenda för Europa” lyfter betydelsen av digital teknik som ett viktigt verktyg för konkurrenskraft, innovation och minskad klimatpåverkan. Delstrategin betonar också vikten av att fördjupa samarbetet inom den inre marknaden.

6.1 GOD TILLGÅNG TILL DIGITAL UPPKOPPLING

Åtgärder

1. FORTSATT UTBYGGNAD OCH HÖJD KVALITET PÅ DEN FASTA IT-INFRASTRUKTUREN, BREDBANDSNÄTET.
Bredbandsstrategin innebär att målet för utbyggnad är 90-95%. Säkra kapacitet som möjliggör betalning etc. under högsäsong.
2. PÅVERKANSARBETE FÖR ATT STÄRKA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR EN UTBYGGNAD AV DEN MOBILA IT-INFRASTRUKTUREN.
Prioriteras – krävs för förutsättningarna för näringsliv i hela kommunen förbättras.
3. ÖKA ANTALET PUBLIKT ÅTKOMLIGA TRÅDLÖSA NÄT I REGIONEN.
Wifi – accesspunkter åtkomliga i lokala servicepunkter.

6.2 UTVECKLA OCH VIDAREUTVECKLA INTERNATIONELLA SAMARBETEN

ÅTGÄRDER

1. INTERNATIONALISERA VERKSAMHETER OCH OMRÅDEN DÄR SORSELE KOMMUN HAR UNIKA FÖRUTSÄTTNINGAR ELLER EGENSKAPER MEN SOM HAR SVAGARE FÖRANKRING I DET INTERNATIONELLA SAMARBETET, T.EX. KRING FÖRNYBAR ENERGI OCH ENERGIFÖRSÖRJNING SAMT INOM DIGITAL INFRASTRUKTUR OCH TJÄNSTER.
2. UTÖKAD SAMVERKAN PÅ POLITISK- OCH PROJEKTNIVÅ MED REGIONER INOM NORTHERN SPARSELY POPULATED AREAS (NORRA SVERIGE, NORDÖSTRA FINLAND OCH NORDNORGE) OCH HELGELAND OCH ÖSTERBOTTEN.

Särskilt intressant utifrån frågor som rör Turism (Fiske/Natur/kulturturism i Skottland – Polen – Murmansk), kopplingar till samiskt näringsliv, kulturella och kreativa näringar, transfer flygplatser, tågstationer, skola/utbildningssystem kring gleshet etc. utbyten, praktik för ungdomar – volontärutbyten etc. Via Lapia, Eko-kommun, Slow food, Utveckla befintliga kontakter/vänorter Salangen (vid Tromsø) Apaptiti i Ryssland.

3. NYTTJA DE RESURSER SOM FINNS INOM KOMMUNEN (ENTREPRENÖRER/INFLYTTARE FRÅN TYSKLAND, POLEN, SCHWEIZ ETC.) FÖR UTVECKLINGSBETE KRING INTERNATIONELL MÅNGFALD SOM RESURS FÖR INTERNATIONALISERING.
4. ETABLERA LÅNGVÄGA INTERNATIONELLA PARTNERSKAP FÖR ÖKAT UTBYTE, LÄRANDE OCH UTVECKLING VAD GÄLLER HÅLLBAR UTVECKLING I EXTREM GLESBYGD
Kopplingar till Australien, Canada vad gäller Terra Madre – urbefolkning, livsmedel, ekoturism, Natur- och kulturturism. Bjuda in akademi till vår region där vi visar upp Sorsele kommun som destination för forskning. Leverera paket till ”kongressbyrå” – sekretariatet på universiteten.

6.3 FÖRBÄTTRAD SYSTEMFUNKTION OCH KAPACITET I TRANSPORTINFRASTRUKTUREN

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA INNOVATIVA TRANSPORTLÖSNINGAR OCH SÖKA SAMVERKAN OCH MEDFINANSIERING FÖR DETTA PÅ NATIONELL OCH EUROPEISK NIVÅ
Maximera nyttan med varje transport in och ut ur kommunen – kopplat till GIS. Bygga och utveckla strategiskt placerade bytespunkter, t.ex. resecentrum och parkeringar för byte av färdssätt - se på Ö-vik som modellområde
2. SÄKRA ANSLUTNINGAR TILL ÖVRIGA ORTER I KOMMUNEN FRÅN EX. INLANDSBANAN.
Förbättra system och service för trafikantinformation i ett helhetsgrepp – kopplat ihop till slutdestination. Förhandla kring att vi blir en station som blir synlig när man beställer resa – Lycksele/Sorsele alt. Arvidsjaur/Sorsele, Umeå/Sorsele. Behov av att kvalitetssäkra noderna – utgångspunkt att där man blir bäst mottagen organiseras transfer

6.4 HÅLLBAR OCH EFFEKTIV PERSON- OCH GODSTRAFIK

ÅTGÄRDER

1. UTVECKLA SAMVERKAN MELLAN FLYGPLATSER I LÄNET OCH ÖVER LÄNSGRÄNSERNA.
Sorsele kommun skall finnas med som destination för flygbolagen. Flygtransfer bör om möjligt inte bara gå till tätort, utan som Ammarnäs som slutdestination. Behov att fundera kring internationella flygningar i framtiden, samt skapa trovärdighet hos destination.
2. STÖDJA INNOVATIVA SERVICELÖSNINGAR (GIS ETC.) INNOVATIVA AFFÄRS- OCH LOGISTIKLÖSNINGAR FÖR EFFEKTIVA OCH MILJÖMÄSSIGT HÅLLBARA GODSTRANSPORTER, UNDER UPPBYGGNADSFAS

6.5 STÄRKT SAMVERKAN KRING STRATEGISK PLANERING OCH INTERNATIONELLT SAMARBETE

ÅTGÄRDER

1. STÄRKA KOPPLINGEN MELLAN STRATEGISK OCH FYSISK PLANERING PÅ OLIKA GEOGRAFISKA NIVÅER, BLAND ANNAT INOM METOD- OCH DIALOGUTVECKLING

Landskapsplanering utifrån samisk intressen – turism – fritid – digital utveckling - näringsliv – skog/gruva/energi - ÖVERSIKTSPLAN!